

Mäntsälän kunnan lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2022- 2029

460/08.00.00/2021

Kunnanhallitus 06.09.2021 § 250

Väylävirasto on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2022–2029. Lausunto on pyydetty toimittamaan www.lausuntopalvelu.fi -sivuston kautta 15.9.2021 mennessä.

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) toimeenpanoa. Vuosien 2022–2029 investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Investointiohjelma päivitetään vuosittain heti alkuvuodesta liikenneverkon strategisen tilannekuvan päivityksen jälkeen, ennen seuraavan vuoden talousarviovalmistelua, sekä aina Liikenne 12 -suunnitelman päivittämisen jälkeen.

Liikenneverkon strateginen tilannekuva on yksi tärkeä lähtökohta investointiohjelmalle. Strateginen tilannekuva sisältää kuitenkin enemmän tarpeita, kuin mihin investointiohjelman rahoitustasolla ja ajanjaksolla voidaan vastata. Siksi myös tilannekuvan mukaisia hankkeita joudutaan priorisoimaan tehokkuuden ja vaikuttavuuden perusteella.

Investointiohjelmaa hyödynnetään muun muassa talousarvioesityksen valmistelussa. Investointiohjelma sisältää investointihankkeet, jotka esitetään rahoitettavaksi kehittämismomentilta (kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita tai hankekokonaisuuksia, kuten sillat). Ohjelma sisältää myös sellaisia EU:n tuella tai yhdessä kaupunkiseutujen tai elinkeinoelämän kanssa rahoitettavia hankkeita, joiden valtion osuus esitetään rahoitettavaksi kehittämismomentilta. Ohjelmaan sisältyy myös osa perusväylänpidon rahoituksella toteutettavista hankkeista (parantamishankkeet). Hankeyhtiöiden kautta rahoitettavat ja jo päätetyt kehittämishankkeet sekä osa perusväylänpidon momentilta rahoitettavista toimenpiteistä eivät sisälly investointiohjelmaan.

Lausuntokierroksella saatu palaute käydään läpi ja huomioidaan kokonaisuus vaikuttavuuden kautta valtion väyläverkon investointiohjelman viimeistelyssä sekä seuraavan investointiohjelman valmistelussa. Väylävirasto pyytää tarkastelemaan investointiohjelman luonnosta seuraavassa esitettyjen kysymysten kautta.

1. Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi sen valmisteluperiaatteet?
2. Investointiohjelman laatimista ovat ohjanneet Liikenne 12 -suunnitelman lähtökohdat, tavoitteet, strategiset linjaukset ja

toimenpiteet. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin? Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

3. Onko mielestänne ohjelmaa mahdollista muuttaa Liikenne 12 –suunnitelman talousraamin puitteissa siten, että valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet toteutuisivat paremmin ja kokonaisvaikutusten arvioinnin mukaan tulos olisi parempi? Miten muuttaisitte ohjelmaa ja miten perustelette paremmat vaikutukset?
4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa? Saako Väylävirasto riittävästi ja oikea-aikaisesti tietoa väyläverkon kunnossapito- ja kehittämistarpeista mm. alueellisen liikennejärjestelmätyön, väylien suunnittelun ja asiakkuusyhteistyön avulla?
5. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

(Valmistelija: Kuntakehitysjohtaja Vesa Gummerus, vesa.gummerus@mantsala.fi)

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus päättää antaa lausuntona Väyläviraston väyläverkon investointiohjelmaan vuosille 2022–2029:

Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi sen valmisteluperiaatteet?

Investointiohjelman valmisteluperiaatteet ja rooli Liikenne 12 -suunnitelman toimeenpanossa on kuvattu varsin selkeästi ja ymmärrettävästi. Läpinäkyvyyden turvaamiseksi ohjelmassa tulisi kuitenkin kuvata nykyistä selkeämmin, miten ja millä perusteilla eri alueiden hankkeita on vertailtu ja asetettu valtakunnallisesti kiireellisyysjärjestykseen. Mäntsälän kunta korostaa, että voimakkaasti kasvavan Keski-Uudenmaan rooli ja tarpeet tulee ottaa huomioon investointiohjelman valmistelussa.

Investointiohjelman laatimista ovat ohjanneet Liikenne 12 –suunnitelman lähtökohdat, tavoitteet, strategiset linjaukset ja toimenpiteet. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin? Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Investointiohjelma vastaa kokonaisuutena varsin hyvin sille asetettuihin tavoitteisiin vaikutusten arvioinnin valossa. Tässä yhteydessä on kuitenkin syytä ottaa huomioon, että liikenneverkon kehittämistarpeita on moninkertaisesti käytettävissä oleviin resursseihin nähden.

Mäntsälän kunta pitää tärkeänä, että valtion väyläverkon

investointiohjelman laadinnassa käydään jatkuvaa ja riittävää keskustelua kuntien ja kaupunkiseutujen kanssa. Väyläverkon investointiohjelma on valmisteltu Väyläviraston sisäisenä työnä. Mäntsälän kunta pitää tärkeänä, että jatkossa kunnat ja seudut otetaan mukaan ohjelman valmisteluun. Keskinäisen yhteistyön kautta voidaan varmistaa, ettei liikenneverkon kehitys eriydy maankäytön ja asumisen kehityksestä ja näihin liittyvistä tarpeista.

Onko mielestänne ohjelmaa mahdollista muuttaa Liikenne 12 –suunnitelman talousraamin puitteissa siten, että valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet toteutuisivat paremmin ja kokonaisvaikutusten arvioinnin mukaan tulos olisi parempi? Miten muuttaisitte ohjelmaa ja miten perustelette paremmat vaikutukset?

Mäntsälään on sijoittunut merkittäviä logistiikkahankkeita ja jatkossakin mm. Kapulin yritysalueella on tilaa uusille logistiikkatoimijoille. Kehä V (valtatie 25) Hangon ja Mäntsälän välillä kuuluu maanteiden pääväyliin. Yhdessä Mäntsälän ja Porvoon välillä kulkevan kantatie 55 kanssa näistä teistä muodostuu Kehä V. Tiesuus muodostaa yhdessä Hangon radan ja työpaikka-alueiden kanssa kehityskäytävän. Kehä V:llä kulkee vuodessa noin 240 000 rekkaa. Liikenteen rakenteelle on ominaista, että valtakunnallisen raskaan liikenteen rinnalle sekoittuu samalle tielle runsasta lähikuntien välistä paikallisia pendelöintiä. Ilman perusparannusta Kehä V (VT 25) on palvelutasoltaan Etelä-Suomen huonoin päätie. Kehä V:llä on nykyisellään enemmän onnettomuuksia kuin Kehä III liikennemääriin suhteutettuna. Nopeasti toteutettavia tien parantamistoimenpiteitä on mahdollista edistää vaihteittain.

Päätieverkon toteutusohjelman osalta Mäntsälän kunta pitää tärkeänä, että Kehä V:lle suunnitelmassa olevia parannustoimia viedään eteenpäin toteutukseen. ELY-keskus on käynnistänyt aluevaraussuunnitelman laatimisen Kehä V -Mäntsälän osuudelle. Mäntsälän kunta osallistuu myös rahallisesti em. aluevaraussuunnitelman laatimiseen. Mäntsälän kunta pitää erityisen tärkeänä, että Kapulin risteyksen toimivuutta parannetaan mahdollisimman nopealla aikataululla. Risteyksen toimivuus on tärkeää Kapulin yritysalueen toimijoille ja lisäksi mahdollistaa myöhemmin muita vireillä olevan yleiskaavan kehityskuvien mukaisia liikennehankkeita (mm. Isolammintien jatkaminen Sälinkääntielle asti).

Valtatie 4:n osalta Mäntsälän kunta pitää tärkeänä, että kehittämistoimissa voidaan jatkossa huomioida sijaintikunnan kestävä yhdyksuntarakenteen käytön ja liikennejärjestelmän kannalta tärkeät ylikunnallista merkitystä omaavat hankkeet. Mäntsälän kunnan näkökulmasta näitä ovat bussipysäkkien toteuttaminen Mäntsälän aseman kohdalle, jolloin asemanseudusta muodostuu monipuolinen joukkoliikenteen vaihtopaikka, sekä Tuuliruusun palvelualue liittymän kehittäminen normaaliksi moottoritie liittymäksi, jolloin valtakunnallisestikin edullisesti logistista asemaa voidaan hyödyntää tehokkaammin ja turvallisemmin

Valtion tulee osoittaa pitkäjänteisesti rahaa liikenneinfran pieniin kehittämishankkeisiin (KUHA) ja sitoutua liityntäpysäköintihankkeiden toteuttamiseen MAL 2019 -suunnitelmassa linjatun mukaisesti.

Vuosittainen KUHA-rahoitustaso tulee nostaa 30 miljoonaan euroon vuodesta 2023 alkaen.

Mäntsälän kunta esittää myös Linjatien (mt11671) jkp-tien hankkeen priorisointia ja suunnitteluvalmiuksien edistämistä, jotta toteuttaminen on mahdollista seuraavalla Kuha-kaudella. Mäntsälän kunta saa vuosittain kymmeniä palautteita Linjatien liikenneturvallisuudesta ja toivoo, että palautteisiin pystyttäisiin reagoimaan. Linjatie on ELY:llä ns. K-hankekorissa, eli tiesuunnitelman lopputuotteena pitäisi ELY:n näkemyksen mukaan olla se, että maantie siirtyisi samalla kuntien hoitamaksi kaduksi. Toistaiseksi ainakaan Mäntsälällä ei ole edellytyksiä ja resursseja muuttaa maantietä kaduksi ja ottaa sitä hoitaakseen, alue on pääosin kaavoittamatonta ja alueella ei juurikaan ole muuta rakennettua katu ympäristöä ja kunnostettava osuus on pitkä (noin 4 km), mikä puolestaan merkitsee isoja kunnossapitokustannuksia.

Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa? Saako Väylävirasto riittävästi ja oikea-aikaisesti tietoa väyläverkon kunnossapito- ja kehittämistarpeista mm. alueellisen liikennejärjestelmätyn, väylien suunnittelun ja asiakkuusyhteistyön avulla?

Väyläverkon investointiohjelman luonnos on valmisteltu Väyläviraston sisäisenä työnä. Mäntsälän kunta pitää tärkeänä, että jatkossa kunnat otetaan mukaan ohjelman valmisteluun. Keskinäisen yhteistyön kautta voidaan varmistaa, ettei liikenneverkon kehitys eriydy maankäytön ja asumisen kehityksestä ja näihin liittyvistä tarpeista.

Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Vuosittain päivitettävä investointiohjelma tukee osaltaan väyläverkon kehittämisen ja ylläpidon pitkäjänteisyyttä ja luo samalla näkymää tuleville vuosille. Mäntsälän kunta pitää kuitenkin tärkeänä, että investointiohjelman ulkopuolelle jääneiden, Liikenne 12 -tavoitteita tukevien hankkeiden suunnitelmavalmiutta edistetään ja mahdollistetaan näiden toteuttaminen jatkossa. Lisäksi keskinäistä yhteistyötä tulee jatkaa aktiivisesti kuntien ja seutuyhteistyön osalta.

Käsittely: Kuntakehitysjohtaja Vesa Gummerusta kuultiin asiantuntijana pykälän yhteydessä.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan ja tarkennetaan vastauksia nostamalla kunnalle tärkeimmät hankkeet kärkeen tiiviissä muodossa.